

Oslo, 12.des 2023

En oppklaring

Vi registrerer at det er mange tolkninger av, og følelser tilknyttet synoderådets to vedtak om samlivsteologi i høst, og vi anerkjenner at dette både er naturlig og forståelig. Synodestyret har derfor bedt meg om å klargjøre noen ting fra forfatning og reglement, og å redegjøre for synodestyrets forståelse av vedtakene, ikke for å underkjenne faktiske meningsforskjeller, men for å sette dem inn i en ramme som kan hjelpe oss i vår uenighet.

Hva betyr vedtakene?

Synodestyret mener at vedtakene må forstås som en bekreftelse på det Frikirken har hatt som offisielt syn så lenge samlivsteologi har vært drøftet i det offentlige rom. Vi ser ikke på vedtakene som en innstramming, og mener heller ikke det er grunnlag for å tolke det slik. Men det er riktig at det heller ikke åpner for endring, slik noen hadde håpet på.

I 2000 ble det sendt ut en veiledning utarbeidet av lærerrådet ved Den Evangelisk Lutherske Frikirkes studiesenter og synodestyret, til Frikirkens menigheter. I denne veiledningen heter det:

«Det som gjør dette temaet så alvorlig, er at temaet berører selve den grunnleggende forståelsen av det reformatoriske skriftprinsipp (Skriften alene som norm for liv og lære) og den grunnleggende forståelsen av Bibelen som lov og evangelium. Ut fra vår kirkes bekjennesskrifter (jfr. Luthers lille katekisme) er dette dermed også å betrakte som et bekjennesspørsmål.»

Det er uenighet, også blant fagteologer, hva som legges i begrepet bekjennesspørsmål. Derfor er jeg glad for at vårt dokument forklarer hvilken definisjon vi bruker, og at vi skiller mellom frelsesspørsmål og bekjennesspørsmål. Dokumentet argumenterer for at vi står fast ved synodestyrets konklusjon i 2000.

Ulike kirker har forskjellig læregrunnlag. For Frikirken er f.eks. dåp definert som et bekjennesspørsmål. Det betyr at alle som døpes i Frikirken skal døpes etter vår lutherske dåpsliturgi, ordinerte er forpliktet på å forkynne og praktisere et luthersk dåpssyn. Dette har ikke hindret ordinerte i å løfte frem spørsmål rundt vår dåpsforståelse og dåpspraksis. Det er flere ganger blitt argumentert for at vi bør åpne for to dåpssyn. At vi ser på dåp som et bekjennesspørsmål har altså ikke hindret debatt eller ført til at noen har blitt avsatt som eldste eller pastor. Vi har flere medlemmer som ikke deler vårt dåpssyn i dag, og vi aksepterer at de ikke ønsker å døpe sine barn. Men vi har likevel ikke en ordning for barnevelsignelse, da det ville være å åpne for to syn.

Så lenge Frikirken ser på samlivsteologi som et bekjennesspørsmål, er det naturlig at dette får de samme konsekvensene som uenighet i dåpsspørsmålet. Ikke mer og ikke mindre.

Hvorfor ble vedtaket gjort nå?

I vår gjeldende ordning er det synoderådet med 23 medlemmer som avgjør saker som berører Frikirkens lære. 19 av disse medlemmene velges av synodemøtet hvert tredje år. De siste fire er ansatte tilsynsmenn i våre tilsynsområder. Rådet ble oppnevnt fordi det alltid har vært ordinerte som har hatt læreansvar i Frikirken, og da man åpnet synoden for ikke-ordinerte, ble man enige om at man trengte et råd av ordinerte til å ta læreansvaret videre.

For at synoderådets vedtak skal kunne behandles på synodemøtet, må dette ut til menighetsbehandling først. Synoden 2022 ba om disse utredningene, og synoderådet har klargjort hva de som valgte ledere, med ansvar for vår lære, mener er den riktige veien for Frikirken videre. Vedtakene måtte derfor gjøres senest i november for å gi menighetene og delegatene til synodemøtet, nok tid til å forberede seg.

Hva skal menighetene vurdere, og hva skjer videre?

Menighetene skal primært gi en tilbakemelding til synodemøtet på om de støtter synoderådets vedtak, eller ikke. Tilbakemeldingene fra menighetene vil tas med til behandlingen i synoden, men er ikke bindende for synoden. Det er synoden som avgjør om de vil godkjenne vedtakene fra synoderådet, eller sende dem tilbake for ny behandling i neste periodes synoderåd. Det nye synoderådet gjør i så fall endelig vedtak som er gjeldende for kirkesamfunnet, uten å bli behandlet i synoden på nytt.

Hvilke følger kan vedtakene få dersom de blir godkjent av synoden?

Da vil ordinerte fortsatt være forpliktet til å undervise og veilede ut fra Frikirkens gjeldende lære, og menighetene kan ikke vie eller foreta velsignelsesseremonier for likekjønnede par. Man kan og vil fortsatt møtes til debatt og dialog, også om samlivsteologi, og alle har lov til å ytre sine meninger i debatten. Vi må også snakke grundig om hvordan vi møter mennesker, og hvilke konsekvenser vår teologi skal få i praksis. Kristen dåp vil fortsatt være eneste kriterium for medlemskap, og menigheter kan fortsatt gjøre lokale tilpasninger i hvordan man inkluderer mennesker som lever og tenker annerledes enn Frikirkens offisielle lære, innenfor rammene vår forfatning og vårt reglement gir.

Hva skjer om synoden underkjenner vedtakene fra synoderådet?

Det vil fortsatt ikke skje noen endring i vår lære eller hva som kreves av våre ordinerte, men man overlater til et nytt synoderåd å komme med en endelig avgjørelse.

Hvilke konsekvenser vil vedtakene få for enkeltmedlemmer, ansatte og ordinerte?

Jeg har forstått at noen er redd for å miste stemmeretten sin, bli avsatt som eldste eller miste jobben sin. Til det vil jeg si at det ikke er noe i det som nå er vedtatt som beskriver tiltak overfor noen av våre medlemmer. Det er det forfatning og reglement som gjør, inkludert dokumentet «Omsorg for liv og lære», som synoden 2022 vedtok.

Jeg merker meg at ordet «eksklusjon» er brukt i advarselen om hva synoderådets vedtak kan føre til. Til det vil jeg si at det ikke finnes noen eksklusjonsparagraf i Frikirkens grundokumenter i dag

I reglement for menighetsmøte kan vi lese at det er nettopp menighetsmøte som skal ivareta menighetens ansvar for ordningen for vern om lære og liv. (Nå «Omsorg for liv og lære») Det er eldsterådet i menigheten som fatter vedtak om et medlem skal fratras lederverv i menigheten eller fratras stemmeretten. Eldsterådets avgjørelse kan kreves behandlet av menighetsmøtet. Menighetsmøtets vedtak kan ankes til presbyteriestyret av begge parter, og deretter videre til synodestyret.

Menighetsmøter og synoden

Med disse avklaringene vil jeg ønske dere gode, respektfulle og fruktbare samtaler i menighetsmøtene. Jeg ber menighetsledelsen til å presisere at det er helt greit å si hva man tenker på menighetsmøtet, og minner om at det ved personvalg og i særlig vanskelige saker, er rett å benytte skriftlig stemmegivning.

Jeg vil oppfordre alle til å vise edruelighet i måten vi snakker om hverandre på, at vi ikke tillegger hverandre motiver, eller anklager hverandre for å ikke ville arbeide for Kirkens enhet. La oss heller fortsette å lytte til hverandre, og forsøke å forstå hvorfor vi agerer og reagerer som vi gjør.

Det er synoden som er vår kirkes øverste myndighet, og jeg har tillit til at synoden vil søke å finne en vei i sannhet, kjærlighet og enhet.

På vegne av synodestyret

Jarle Skullerud
synodeleder